

♦ **Opinie** Ilke Adam, Hannah Vermaut & Laura Westerveen

Wat bedoeld was als onthaalbeleid, dreigt te verworden tot uitsluitingsbeleid

In plaats van kansen te creëren, zal het voorliggende decreet van minister Bart Somers vooral meer hindernissen voor nieuwkomers opwerpen, schrijven de auteurs. Beeld © Stefaan Temmerman

Ilke Adam, hoofddocent politieke wetenschappen VUB; Hannah Vermaut, coördinator BIRMM-VUB; Laura Westerveen, postdoctoraal onderzoeker VUB

De Vlaamse sociale partners, verenigd in de SERV, reageren niet mals op de ontwerpen van minister Somers (Open Vld) voor een nieuw integratie- en inburgeringsdecreet (DM 3/2). Dat decreet bepaalt het beleid dat ervoor moet zorgen dat Vlaanderen een regio wordt waar je als nieuwkomer volop je kansen kan grijpen op een goed leven, de taal leert, een passende job of opleiding vindt, aanvaard wordt en je thuis voelt. Maar in plaats van kansen te creëren, zal het voorliggende decreet vooral meer hindernissen voor nieuwkomers opwerpen. De sociale partners hebben het met hun kritiek bij het rechte eind. Vlaanderen zou voor haar integratiebeleid beter leren uit de wetenschappelijke inzichten uit andere Europese landen die ze zo graag achterna holt.

Met het nieuwe decreet zal inburgeringsbeleid betalend worden en de lat voor Nederlands wordt onrealistisch hoog gelegd voor laaggeschoolden. Wie niet slaagt voor het examen moet zelf opnieuw financieel opdraaien voor het herkansingsexamen. Dat zijn extra financiële lasten voor wie het vaak al moeilijk heeft. Wie zijn inburgeringsverplichtingen onvoldoende nakomt (bijvoorbeeld ongewettigd afwezig is op lessen), riskeert in de toekomst ook zijn verblijfstitel te verliezen. Dat bezorgt onnodige stress en zal werkgevers weerhouden nieuwkomers aan te werven. Wat oorspronkelijk bedoeld was als onthaalbeleid, dreigt zo te verworden tot een uitsluitings- of zelfs terugkeerbeleid.

Verder moet het Minderhedenforum, de kritische spreekbuis van de doelgroep zelf, verworden tot een projectmachientje voor integratie. En dat terwijl de overheid zichzelf vrijstelt van zijn verantwoordelijkheid om overheidsdiensten en instellingen, zoals het onderwijs en de VDAB, toegankelijk en inclusief te maken. Het belangrijkste orgaan dat dat moest coördineren, de Commissie Integratiebeleid -waar al 20 jaar te weinig in wordt geïnvesteerd-, wordt afgeschaft, terwijl de overheid net daar een tandje had moeten bijsteken.

Wetenschappelijk onderzoek in andere Europese landen toonde aan dat dit soort beleid, met strikte en betalende inburgeringsvereisten, eerder uitsluiting dan insluiting bevordert. Al bijna een decennium geleden organiseerde de Raad van Europa een hoorzitting over de verontrustende tendensen naar een integratiebeleid dat uitsluit in plaats van insluit. Ook de Europese Commissie duidde in 2014, in het kader van haar beleid over gezinshereniging, dat inburgeringscursussen best zo toegankelijk mogelijk en gratis zijn. Ook waarschuwde ze dat het verbinden van integratietesten aan verblijfsvergunningen niet mag leiden tot een uitholling van het recht op gezinshereniging.

En gidsland Nederland -dat Vlaanderen al sinds de jaren '80 in afgewaterde versie en met vertraging achterna holt- kwam al deels terug op haar uitsluitings- in plaats van insluitingsbeleid. Sinds 2013 zorgde een geprivatiseerd integratiebeleid er bij onze noorderburen voor dat ruim de helft van de inburgeraars het examen niet op tijd haalde en bovendien met schulden achterbleef. Daarom keerde de Nederlandse overheid al in 2018 haar kar waardoor inburgeraars (met uitzondering van gezinsherenigers) binnenkort niet meer zelf moeten betalen voor hun taal- en inburgeringscursussen.

Het voorontwerp van integratiedecreet dat nu op tafel ligt, baant de weg voor een vierde Vlaams integratiedecreet. Vlaanderen institutionaliseerde haar integratiebeleid voor het eerst in een decreet in 1998. In 2004 werd het verplichte inburgeringsbeleid daaraan toegevoegd. In de vroege jaren '90 bleek al dat een belangrijke motivatie van de liberalen om het verplichte inburgeringsbeleid op de agenda te zetten, het sussen van de rechtse kiezer was. Is dat dan nog steeds de motivatie van de Vlaamse regering?

Er is namelijk voldoende wetenschappelijk bewijs dat een al te strikt beleid zoals in dit nieuwe decreet wordt voorgesteld, de al zo grote etnische kloof op de arbeidsmarkt in Vlaanderen nog verder zal verdiepen. En dat andere doel van het integratiebeleid, extreem rechts kleiner maken door het discours achterna te hollen, is dat dan gerealiseerd? Ook niet echt, lijkt het. Waar wachten we nog op om, op basis van feiten en wetenschappelijke inzichten, te gaan voor een beleid waarin Vlaanderen koploper wordt in het creëren van arbeidskansen en een thuis voor nieuwkomers, in plaats van koploper te zijn inzake de etnische kloof. 'Vlaanderen boven', niet?

MEER OVER POLITIEK VLAANDEREN VUB COMMISSIE INTEGRATIEBELEID
EUROPESE COMMISSIE HANNAH VERMAUT ILKE ADAM LAURA WESTERVEEN ILKE ADAM
HANNAH VERMAUT & LAURA WESTERVEEN

Aangeboden door Accent

**1 op 4 werknemer
veranderen: hoe v
naar meer profes**